

**ESTUDI DEL POBLAMENT ANTIC A LA
LAIETÀNIA LITORAL**

ELS TERRITORIS DE *BAETULO* I *ILURO*.

L'ÀREA D'ESTUDI (mapes 1 i 2)

Aquest estudi pren com a marc geogràfic una zona de Laietania litoral, d'aproximadament 281 km², que inclou muntanyes de la Serralada Litoral i plana costanera, marcada per la presència de les ciutats de *Baetulo* i *Iluro*. Tot i que no podem saber exactament quins eren els territoris d'aquestes ciutats, hem centrat l'estudi en els territoris a grans trets vinculables a *Baetulo* i a *Iluro*.

Aquests territoris, que emmarquen sengles ciutats, han estat definits atenent límits geogràfics naturals i també termes municipals actuals, quan aquests no s'allunyen de fronteres naturals o quan la dinàmica de la recerca ha imposat els seus propis límits.

El territori de *Baetulo*, el delimita d'est a nord, la conca del riu Besòs, des de Sant Adrià de Besòs a Montornès del Vallès. El límit de l'oest, està configurat, de costa a interior: pel límit de terme municipal entre el Masnou i Premià de Mar, només lleugerament més al nord que la riera de Teià; continua seguint el Torrent de Can Marino i, després, la Riera d'Ardenya fins que aquesta, entre Montornès i Vilanova del Vallès, s'uneix al Besòs. Es tracta, doncs, d'una àrea definida per límits geogràfics naturals, per la xarxa hidrogràfica, que comprèn aproximadament 129 km² i 13 km de costa.

El límit est del territori d'*Iluro* coincideix amb el límit oest del territori de *Baetulo* que acabem de descriure fins al límit nord del terme de Vilassar de Dalt i continua cap al nord-oest seguint el perfil de l'actual comarca del Maresme fins al límit nord-est de Dosrius per, aleshores, trencar en direcció a la costa resseguint els límits de Sant Vicenç de Montalt i Caldes d'Estrac, coincidents amb la riera de Caldetes. L'àrea inclou aproximadament 152 km² i 19 km de costa. Així com les seves fronteres est i oest s'ajusten a la xarxa hidrogràfica, la nord passa per divisions administratives actuals. En una propera fase de la recerca, pretenem ampliar aquesta àrea fins a la riera de Mogent, de manera que tot el límit nord del territori coincidirà amb el de la Serralada Litoral.

DENSITAT I TIPOLOGIA DELS JACIMENTS

Al territori de *Baetulo* hi hem documentat un total de 165 jaciments i al d'*Iluro* 339.

La tipologia dels jaciments, va anar canviant, ocasionalment, al llarg dels segles, però podem assenyalar la tipologia que hem considerat més representativa dels jaciments de cada territori (indicada a la base de dades sota el nom de *Tipologia principal*). Aquesta, de vegades ha pogut ser interpretada amb certesa però d'altres amb dubtes. Aquests darrers casos corresponen, sobretot, a troballes de vestigis atribuïbles a determinat tipus de jaciment no efectuades *in situ* (per exemple, si en comptes de localitzar fragments de mosaics i restes d'un hipocaust vinculables a una vil·la, hem documentat tesselles i *tubuli* dispersos, hem considerat l'assentament possible vil·la). Apareixen explicitats a la fitxa de cada jaciment a través d'un interrogant que segueix al codi representatiu de la tipologia.

Presentem, en primer lloc, una relació tipològica dels jaciments documentats als territoris de *Baetulo* i d'*Iluro*:

1. TERRITORI DE BAETULO. TIPOLOGIA PRINCIPAL DELS JACIMENTS.

TIPOLOGIA

JACIMENTS

ANC

Desembocadura del torrent de l'Ase

BOB

Circuits de Motocross

Pitxius, Can

CER

A prop de Sant Cebrià de Cabanyes

A prop del cementiri

Andal, Ca l'

Avinguda de Catalunya

Bosc a l'oest de can Torrents

Camí de Dalt d'Allella

Camp 29-30-32-33 de Montigalà

Camp 9-10 de Montigalà

Capella de Sant Martí

Carrer Canonge
Carrer Cervantes - Avinguda Primavera
Carrer d'Amèrica - Zona meridional de Singuerlín
Carrer de Catalunya
Carrer del Dr. Pagès
Carrer Puig Castellar
Carrers Mestres Villà i Capitans Comellas
Carretera de Canyet
Central Elèctrica
Ciutadella, Can
Colldeforns
Companyó, Can
Escoles J. Salvatella
Estela, Can
Ginesta, Can
Hort d'en Font
Montcerdà, Can
Perdut de Dalt, Cal
Pinyesseres, Les
Rabassa, Can
Regent, Cal
Rocar, El
Sorreres de can Zam
Sors, Can
Sud de can Daniel
Torre Pallaresa
Torrent d'en Corbatera
Torrent de la Font
Torres, Can
Travessia de la Ciutadella
Turó de can Galvany
Urbanització can Palau
Vinya del Rei
Vinya del sr. Alcalde

CIU

EIB/ERU

EIB

ERU

Baetulo

Carrer de Pau Casals
Carretera de la Conreria
Mina d'en Selva

Calvet, Can

Zam, can
Aragó, Ca l'

Avinguda Conflent
Barriga, Can
Batllòria-Montigalà, La
Bell Resguard
Bòbila Elies i bòbila Serret
Bruguera, Can
Camí de can Boscà
Canyadó, Can
Carrer del Dr. Robert
Carrer General Weyler
Caseta de la vinya de Mn. Marsal
Cementiri
Clínica Mental de la Torre Ribera
Colomer, Can
Coll de Clau
Coll i Pujol, Can
Flors, Les
Guinard, Can
Hort d'en Pareres-Hort de cal Magre
Mas Ram
Molí d'en Grau Marimon
Mora, Can
Palau, Can
Pedrera d'en Gordi
Phier, Can
Pomar de Dalt
Pont de Tiana
Pontons, Can
Ramon de l'Hort, Can
Renom, Can
Sant Jeroni de la Murtra
Serra, Can
Sunyol, Can
Teixidó, Can
Torre Tabernera
Torrent de les Bruixes
Trencalòs, Can
Túnel de Montgat
Turó d'en Seriol
Vinya d'en Titus Serra
Vinya de la carretera de Pomar
Vinya del senyor Trias
Vinyes del Castellet i de mas Boscà
Zona nord de can Zam

ESC

Riera d'Alella

FOR

Torrent de Sistres-desguàs riera d'Alella
Umbert, Ca l'

NEC

Parxet, Can
Pau, Can
Peça d'en Roig
Residència de Pensionistes

POB

Camí d'Alella a Teià
Cosme, Can
Cuberot, Can
Donal, Can
Maria Ward
Sota el turó de can Gallemí

SAN

Castellruf
Maleses, Les / Turó del Pi Candeler
Puig Castellar
Turó d'en Boscà
Turó de can Gallemí
Turó de Montgat
Turó de Penjabocs
Turó de Sant Miquel

SIT

Montigalà

TOM

Entre can Teixidó i la Serreta
Sota el turó de can Gallemí

TRS

Camí d'en Grau
Carrer d'Amèrica
Enterrament al sud de Teià
Església de Sant Sadurní
Gaietà, Can
Pont de l'Autopista

VAR

Mas Bufalà
Torrent de Sistres
Vinya del Sr. Mañas

VIA

Bofivell, Can

Clarís, Can
Via Augusta - Casa Blanca

VIL

Via Augusta-Can Coll i Pujol
Via Augusta-Can Peixau
Via Augusta-Can Phier
Via Augusta-Can Riviere

Alella-Autopista
Alemany, Ca l'
Avinguda Bac de Roda
Butinyà, Can
Camp dels pins
Casa Blanca
Cusí, Can
Cuxet, Can
Fàbregues, Can
Forn d'en Moliné
Llinàs, Can
Mas del Duc de Solferino
Miranda, La
Palau, El
Partida de Fosses o Clotes
Pedrera, La
Peixau, Can
Pepet Pujol, Can
Pi i Gibert, Can
Ribó, Can
Riera de Teià
Riviere, Can
Ros de les Cabres, Cal
Sentromà, Can
Serreta, La
Submarí, El
Valls i can Cabanyes, Can
Ventura, Can
Vinya del sr. Mas

2.TERRITORI D'ILURO. TIPOLOGIA PRINCIPAL DELS JACIMENTS

<i>TIPOLOGIA</i>	<i>JACIMENT</i>	<i>NÚMERO MAPA</i>
<i>ABO</i>	Camí de Vista Alegre	130
	Corma S.A.	309
	Frigorífics, Els	27
	Sot del Pi	335
<i>ANC</i>	Fons Submarí	37
<i>ARR</i>	Mateu, Can - Ca l'Arnau	66
<i>CER</i>	A 200 m de l'autopista	311
	Agell	109
	Ancoratge Vilassar - Cabrera	45
	Avinguda Catalunya	327
	Baeza, Can	325
	Baixada de l'Hotel del Parc- Travessia del Pilar	184
	Bartrina, Can	70
	Bòbila, La	303
	Bòria, La	50
	Bosc sobre Can Vinyals	82
	Camí de Can Maneguins - Can Martí	329
	Camí de la Serra	137
	Camí del Mig (Davant de l'EP Verge de Montserrat)	10
	Camí del Turó de l'Infern a la Creu	76
	Camí dels Francesos	315
	Camí Ral (N-II) - Sortida de Vilassar de Mar	42
	Camí Vell de Teià	326
	Camp de Mar	14
	Carrer Alegria Cantonada Eixample	31
	Carrer Colom núm. 10-14	153
	Carrer Conxita Leante	20
	Carrer de l'Hospital	152
	Carrer Elisenda de Montcada	19
	Carrer Gibraltar	25
	Carrer Joan Prim cantonada Verge de Montserrat	33
	Carrer Joan XXIII (Fàbrica de Gas)	21
	Carrer Marina cantonada Mn. Jacint Verdaguer	32
	Carrer Ramon Llull	22
	Carrer Sant Bonaventura/Rierot	151
	Carrer Sant Pere més Alt	150
	Carrer Verge de la Cisa, 45-55	34

Carretera d'Enllaç	332
Cementiri de Caldes	213
Cementiri de Premià de Dalt	310
Centre Cívic	29
Comalada, Can	228
Costat del Turó de l'Infern	75
Cusani, Can	221
Darrera Can Villardaga	85
Edifici Mar	30
Edificis Vicor	43
Escarraman, Ca l'	79
Fàbrica Tèxtil	308
Feixa d'en Mus	319
Ferrera, La	204
Fitó, Can	9
Florispania	51
Font de la Pixotella	331
Font dels Pins	81
Fontanills, Can	2
Gran Via de Lluís Companys (entre carrers de la Plaça i Joan Prim)	16
Gran Via de Lluís Companys - Mercat de Sant Joan	26
Gran Via de Lluís Companys, 225	3
Hortes del Camí Ral, Les	141
Horts de Can Pou	84
Illa Fantasia	304
Lloreda, Can	192
Manent, Can	11
Martí Dòria, Can	23
Masia de Can Boquet	297
Molí d'en Gibert - Can Solís - Part baixa del Molí Bruguera	207
Montal, Can	280
Muntanya del Castell de Dosrius	217
Noé, Can	139
Nord de Sant Pere, Al	190
Nord del Morell, Al	191
Paratge Ribalta	169
Parc Felicià Xarrié	338
Parcala, Can	60
Parròquia de Premià de Dalt	298
Passatge Banyoles	13
Peirota, La	80
Pineda, Can	124
Plaça de la Sardana	7
Plana de Cabrera	49
Planes, Les	216
Poliesportiu	330

Pompeu Serra, Can	166
Prats, Can	100
Prop de la Riera de Cabrera	106
Repetidor de TV	77
Riereta de Premià	334
Roldós, Can	266
Romanís, Els	300
Rontonda Carretera Premià de Mar- Vilassar de Dalt	339
Sala, Can	104
Salomó, Can	5
Sant Miquel de Mata	167
Santuari de la Mare de Déu de la Cisa	317
Solei del Turó de l'Infern	74
Tarter, Can	35
Terrenys de Can Molas	322
Terres de Can Mora	86
Torre de Pi - Ca la Tecla Sala	323
Torrent Amell	18
Torrent Castells	6
Torrent Castells - Carrer Pompeu Fabra	328
Torrent Fontsana	17
Trias, Can - Castelldaura	302
Turó d'en Pons	320
Turó de Cabanyes	121
Turó de Sant Antoni	321
Turó del Balís	210
Turó del Mal Temps	312
Turó del Montcabrer	78
Vallveric	138
Vendrella, La	71
Vinyals, Can	83
Xerrac, Can	132
<i>Iluro</i>	143
Cabot, Can	225
Coll de la Gironella	227
Creu de l'Abellà	108
Estrany, Ca l'	293
Hostal, Ca l'	101
Muntanya de Montalt	209
Ricart, Can	94
Sant Bartomeu de Cabanyes	255
Sobre la torre dels Dos Pins	93
Sota can Borràs	95
Turó de Gironella	268

CIU

EIB/ERU

EIB

Turó de Rumpons	291
Turó del Parany- Can Sus	218

ERU

Agell de Dalt	55
Camí de la Mina	275
Establiment del Turó dels Dos Pins	92
Pla dels Matxos	238

Alzina Surera, L'	263
Ametller, Ca l'	161
Balençó, Can	220
Bartomeu, Can (o Can Miralles)	89
Bellatriu, Can	222
Blanc, Can	223
C. Agustí Vendrell, 4	111
Camí de la Cisa	287
Camí del Cementiri	257
Camí del Mig-Carretera de Villassar a Argentona	64
Camí Fondo prop de la Riera de Sant Simó	116
Caminet, El	282
Campins III, Can	289
Campins, Can	258
Carbonell, Can	105
Carrer de la Mercè	28
Carrer Floridablanca - Carrer Fortuny	149
Cinnamond, Can	200
Club de Tennis La Cisa	295
Colomer, Can	36
Confluència del camí del Mig i la riera de Cabrera	48
Creueta, La	56
Desviació d'Aigües / Riera de Sant Simó	157
Duran, Can	202
Entre can Pujol i can Roca	54
Entre el Montcabrer i l'autopista	103
Fàbrica Massana	168
Finca d'en Pepe	324
Forn de la Cisa	299
Fornaca, La	285
Gallifa, Can	123
Genís, Can	262
Gran Vilassa, La	286
Horta Mates	107
Majoral, Can	119
Martí de la Pujada, Can	241
Mas Català	68
Mateu del Nen, Can-Camp dels Hermanos	283

Melga, Can	134
Miqueló, Can	279
Mir, Can	206
Mora de Dalt, Can	208
Nord d'Argentona, Al	235
Pau Ferrer, Can	99
Peirota, La - Can Xeco	110
Perelló, El	189
Pèrgoles, Les	301
Pou, Can	126
Prop de Can Nonell	117
Prop de Can Portell	125
Prop de la riera de Llavaneres	194
Prop del Cementiri	296
Propietat del Senyor Farina	122
Puça, Can	174
Puig de Pedra	333
Queralt, Can	186
Rafael Esteban, Can	96
Riera, Can	318
Riudemeia, Can	239
Rocafonda	172
Ronda Josep Tarradellas (entre Carrers Victòria i Jaume I)	148
Sant Miquel del Cros	242
Sant Sebastià	243
Santa Anna- Can Nolla	316
Santa Rita	133
Sitges de la Por	246
Sot de l'Aigüero	247
Sot del Camp	211
Taller Hispano-Francès	176
Tarrades del Molí, Can	219
Tocant al Torrent Forcat	135
Torre de Can Palauet	170
Torre Rosendo-Riera	305
Torrent de Can Trisach	142
Turó d'en Dori	120
Turó d'en Torres	261
Turó de Miró	171
Turó del Cementiri/Can Jaumar	265
Vehils, Can	273
Vehils, Can / Esplai, L'	58
Verboom, Can	306
Vessant Oest de Montcabrer	270
Vidals, Els (L'Hort dels Vidals)	179
Vilassar de Mar (Indeterminat)	46

	Vivers Municipals i Plana de les Valls	128
	Xacó, Can	57
<i>FOR</i>		
	Institut Damià Campeny	178
<i>GUA</i>		
	Castell de Burriac	72
	Torre del Ravalet	276
	Turó d'Onofre Arnau	113
	Turó de l'Infern	269
	Turó dels Oriols	62
<i>MIL</i>		
	Mil.liari de Sant Vicenç de Montalt	205
	Torre de Bell-Lloc, La	215
<i>NEC</i>		
	Antiga Bòbila Ros	159
	Batlle, Can	61
	Camí del Mig - Carrer Matheu	144
	Carrer Sant Elies, 10	145
	Carretera BV-5022 Km. 2	272
	Llobatera, La	264
	Necròpolis de Can Ros	69
	Necròpolis del Turó dels Dos Pins	97
	Palmar Hotel	4
	Pins de Can Grasses	284
	Pla d'en Boet	140
	Rodon de l'Hort, Can	67
	Sant Crist de Vilassar, El	292
	Sota el Camp de Futbol	278
	Tintoreria, La i Paret dels moros, La	38
<i>POB</i>		
	Burriac	63
	Cadira del Bisbe	314
	Turó Gros de Sèllecs	250
<i>SAN</i>		
	Capella de Sant Cristòfol	271
	Cova de les Encantades o Cau de les Bones Dones	102
	Modolell, Can	65
<i>SIT</i>		
	Angusto, Ca l'	91
	Camí de Can Segura	98
	Jordi, Can	212
	Miralles, Can - Can Modolell	90
	Ronda Mistral	336
<i>TOM</i>		
	Bruguera, Can	165

	Camí de Sant Martí de Mata	163
	Camp de Can Tolrà	44
	Carrers Prat de la Riba - Gibraltar	8
	Casi, Can	259
	Costat occidental de la riera del Balís	188
	Costat oposat al Cementiri	260
	Font Ballot	230
	Garbat, Cal	281
	Nord de Torre Villegas, Al	181
	Sud de l'escorxador, Al	182
	Sud de la residència la Masia, al	183
	Turó de Can Xaus	294
<i>TRE</i>		
	Batlle, Can - Can Comas	12
<i>TRS</i>		
	Camí de can Bardina	73
	Forn de can Portell	231
	Matavents, Can	234
	Prop de l'Estació	214
	Santa Cecília	164
<i>VAR</i>		
	Camí de can Grauperó	185
	Carrer Sant Benet entre els carrers Fray Luis de León i Catalunya	154
	Entre el pujolar i el Rocar d'en Serra	229
	Final de la riera del Balís	201
	Inici de la riera de Clarà	232
	Inici del Torrentbó	233
	Moneda de Laie	15
	Moneda Ibèrica	337
	Monedes de la seca d'Ilduro	290
	Nord-oest d'Òrrius	253
	Nord-oest de Burriac, Al	236
	Poble d'Òrrius	251
	Prop de la carretera BV-5031	193
	Sobre d'Òrrius	252
	Sot d'en Pi	288
	Sud de Cabrils	256
	Sud de can Blanca Reyes, Al	199
	Tarascó, Can	254
	Tocant al carrer del Molí	226
	Tomàs, Can	248
	Vellud, Can	195
<i>VIA</i>		
	Geneses, Les	87
<i>VIL</i>		

Bartrina, Can	249
Ca la Madrona	112
Cabanyes, Can	224
Camí dels Contrabandistes prop de la Riera de Cirera	129
Camí dels Contrabandistes/Torrent Forcat	173
Càmping Costa Levante i Sud de Can Dordeta	180
Capella de Sant Simó	175
Caputxins, Els	114
Carbonell, Can / Can Amat	274
Carrer Ramón y Cajal, 39	24
Cementiri de Cabrera	59
Col·legi del Salesians	158
Confluència de les rieres de la Vall i de Can Cabot d'Amunt	187
Convent de les Monges Benedictines	155
Entre Santa Margarida i la Riera d'Argentona	53
Escoda, Ca'l	307
Figuera Major	131
Gran Via de Lluís Companys, 229-231-Villa de Can Farrerons	1
Guanyabens, Can	160
Hotel Delfín	162
Morell, El	198
Notxa, Can	237
Pla Bona / Can Corber	47
Prop de Can Mora	88
Prop del Torrent de la Pólvora	115
Rafart, Can	146
Rajoleria Robert	39
Rengle, El	177
Sans, Can	196
Sant Jaume de Traià	240
Sant Pere	197
Santa Margarida de Cabrera / Sant Cebrià de Cabrera	52
Serra de Lledó, Can	244
Sobre Can Dalmau; Feixes de L'Arlot; N'Abril, Ca; Xinxà, Can	267
Solaret, Can	136
Tocant a Can Bada	118
Torre Llauder	147
Torrent de les Piques	127
Torrent del Porxo	41
Turó del Molí del Vent	156
Vilà, Can	313
Vilalta, Can	40
Vilà, Can	.277

Així, doncs, al territori de *Baetulo* comptem amb : 8 poblats ibèrics; 1 establiment rural ibèric; 3 establiments rurals ibèrics i/o romans; 29 vil·les ; 46 establiments rurals romans; 2 bòbiles; 3 terrisseries; 4 forns; 2 camps de sitges; 43 punts amb troballes ceràmiques, 3 amb troballes d'escultures, i 1 amb troballes indeterminades; 1 santuari; 1 ancoratge; 5 àrees de necròpolis i 6 amb tombes disperses; 6 trams viaris; i la ciutat de *Baetulo*.

Al territori d'*Iluro* hem documentat 3 poblats ibèrics; 4 establiments rurals ibèrics; 13 establiments rurals ibèrics i/o republicans; 43 vil·les; 86 establiments rurals romans; 5 punts de guaita; 4 abocadors; 6 terrisseries; 1 forn; 5 camps de sitges; 110 punts amb troballes ceràmiques i 22 amb troballes indeterminades; 3 santuaris; 1 ancoratge; 15 àrees de necròpolis i 13 amb tombes disperses; 2 mil·liaris, 1 tram de via; 1 assentament romano-republicà, Can Mateu-Ca l'Arnau, i la ciutat d'*Iluro*.

El territori d'*Iluro* apareix, doncs, com una zona més densament poblada, amb una mica més del doble de jaciments que el territori de *Baetulo*.

Aquesta més gran densitat de jaciments és deguda, en primer terme, a la més gran extensió de l'àrea estudiada als encontorns d'*Iluro*. La franja costanera – on s'ubica la majoria del poblament – objecte d'anàlisi del territori d'*Iluro* és un 32% més llarga que la del de *Baetulo*.

En aquesta més gran densitat de poblament, també hi incideix l'estat de la recerca. D'una banda, darrerament ha estat molt treballada la zona de Cabrera. D'altra banda, fan augmentar la quantitat de jaciments nombrosos punts amb troballes ceràmiques dels municipis de Premià de Mar i Premià de Dalt que no es poden entendre com a jaciments diferenciats. A més, envers mitjan s.XX, Marià Ribas (1952) documentà en aquest territori abundants troballes que fan augmentar considerablement el número de jaciments de la nostra base de dades.

Entre les diferents tipus de jaciments destaca el fet que només els poblats ibèrics apareixen en una proporció remarcablement menor al territori d'*Iluro* que al de *Baetulo*. Una de les causes és purament circumstancial: alguns, simplement, romanen fora de

l'àrea d'estudi. Com hem exposat, així com l'àrea d'estudi del territori de Baetulo comprèn tota la Serralada, no passa amb l'àrea d'estudi del territori d'*Iluro*, ja que no inclou, encara, els municipis del Vallès que toquen el Mogent. En aquesta zona s'hi ubiquen poblats com els del Turó Cremat o el Turó del Vent. Malgrat això - i amb la reserva que suposa el no disposar encara de les fitxes de jaciment d'aquesta zona - sembla que el territori d'*Iluro* continua presentant una menor densitat de poblats. Aquest fet podria trobar resposta en el gran pes de Burriac en el territori i en una major concentració de la població en aquest poblat i el seu entorn.

DISTRIBUCIÓ DEL POBLAMENT.(mapes 1 a 5)

El poblament romà d'aquest sector de la Laietània s'ubica , gairebé sempre ben proper als nombrosos cursos d'aigua que solquen la comarca , majoritàriament a la plana costanera i també, de manera més excepcional, als vessants costaners de la Serralada Litoral. Al territori d'*Iluro* es poden observar més jaciments en zona muntanyenca. Cal tenir en compte que molts segueixen cursos hidrològic, fonamentalment la vall de la riera d'Argentona, o altres petites valls que es formen entre les muntanyes. D'altra banda, un número significatiu d'aquest jaciments correspon a troballes ceràmiques o indeterminades i, per tant, no sabem si corresponen a poblament. Al territori de *Baetulo* destaca el fet que dels cinc jaciments que es troben en aquesta situació, dos, ubicats prop de cursos d'aigua, corresponen a establiments industrials i, per tant, no devien haver de menester planes fèrtils per conrear. Al territori de *Baetulo* també es detecten alguns establiments a l'altre costat de la Serralada, en zones de plana a tocar del Besòs.

Als turons de la Serralada s'hi ubicaren poblats ibèrics i , al territori d'*Iluro*, també altres establiments ibèrics sense l'entitat dels poblats. És remarcable el fet que, mentre al mapa corresponent al territori de *Baetulo* es pot observar un línia de poblats als cims de les muntanyes interiors de la Serralada, al mapa del territori d'*Iluro* només el poblat del Turó Gros de Séllecs segueix aquesta línia. Com tot just hem exposat, a diferència del territori de *Baetulo*, l'àrea d'estudi del territori d'*Iluro* deixa de banda sectors de la Serralada Litoral on, efectivament, hi ha poblats que continuen aquesta línia, com el Turó Cremat o el Turó del Vent.

A banda de poblats, i algun establiment ibèric, trobem encimbellats, diversos punts de guaita al territori d'*Iluro*, bàsicament concentrats entorn de Burriac i l'establiment de Can Mateu-Ca l'Arnau. En aquesta mateixa zona, també encimbellats, hi ha diversos santuaris ja des de l'època ibèrica.

Vies, camins i passos, són eixos al llarg dels quals es concentra poblament durant els diferent períodes històrics i de diferent tipologia.

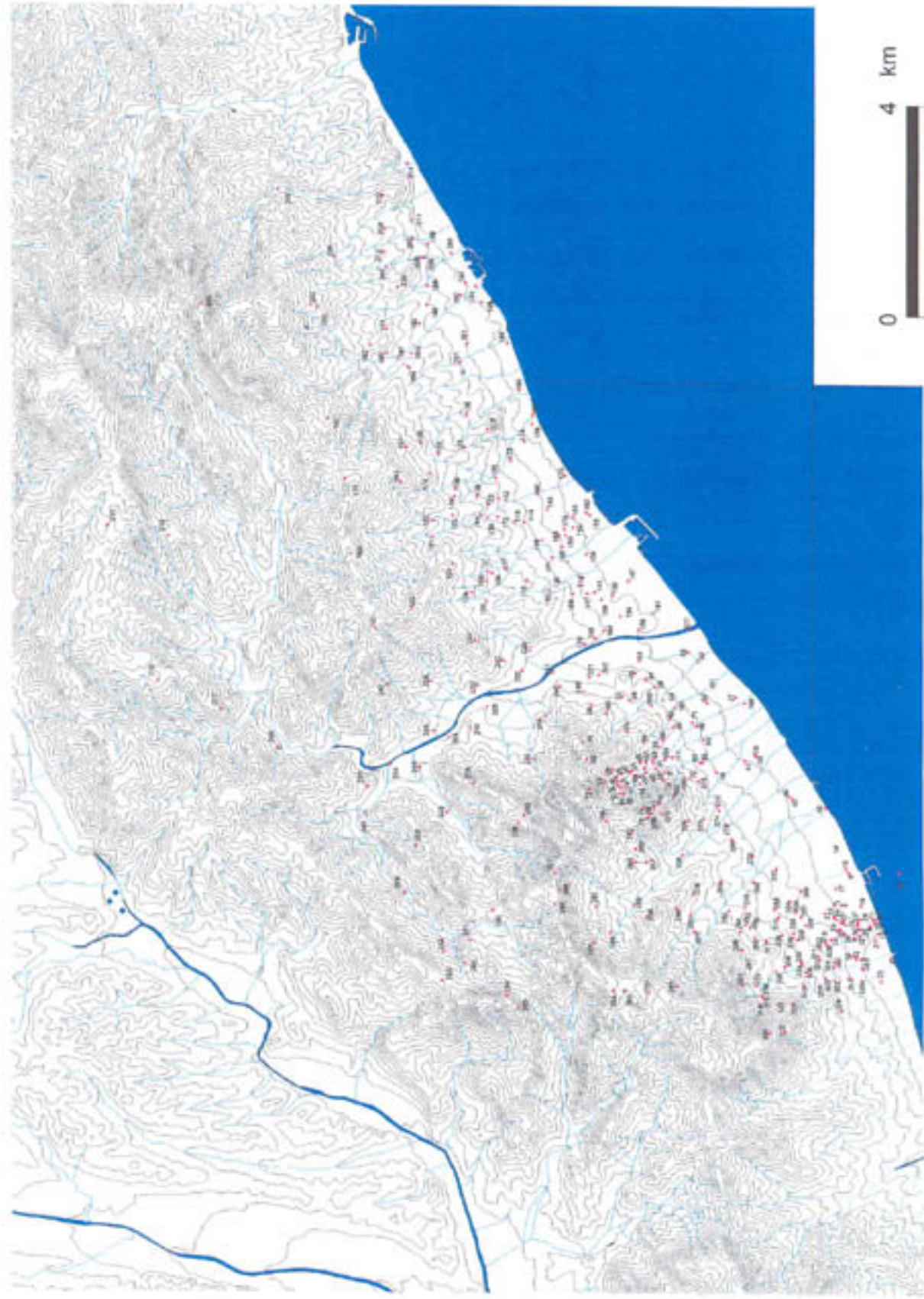
TERRITORI DE BAETULO. JACIMENTS

MAPA 1

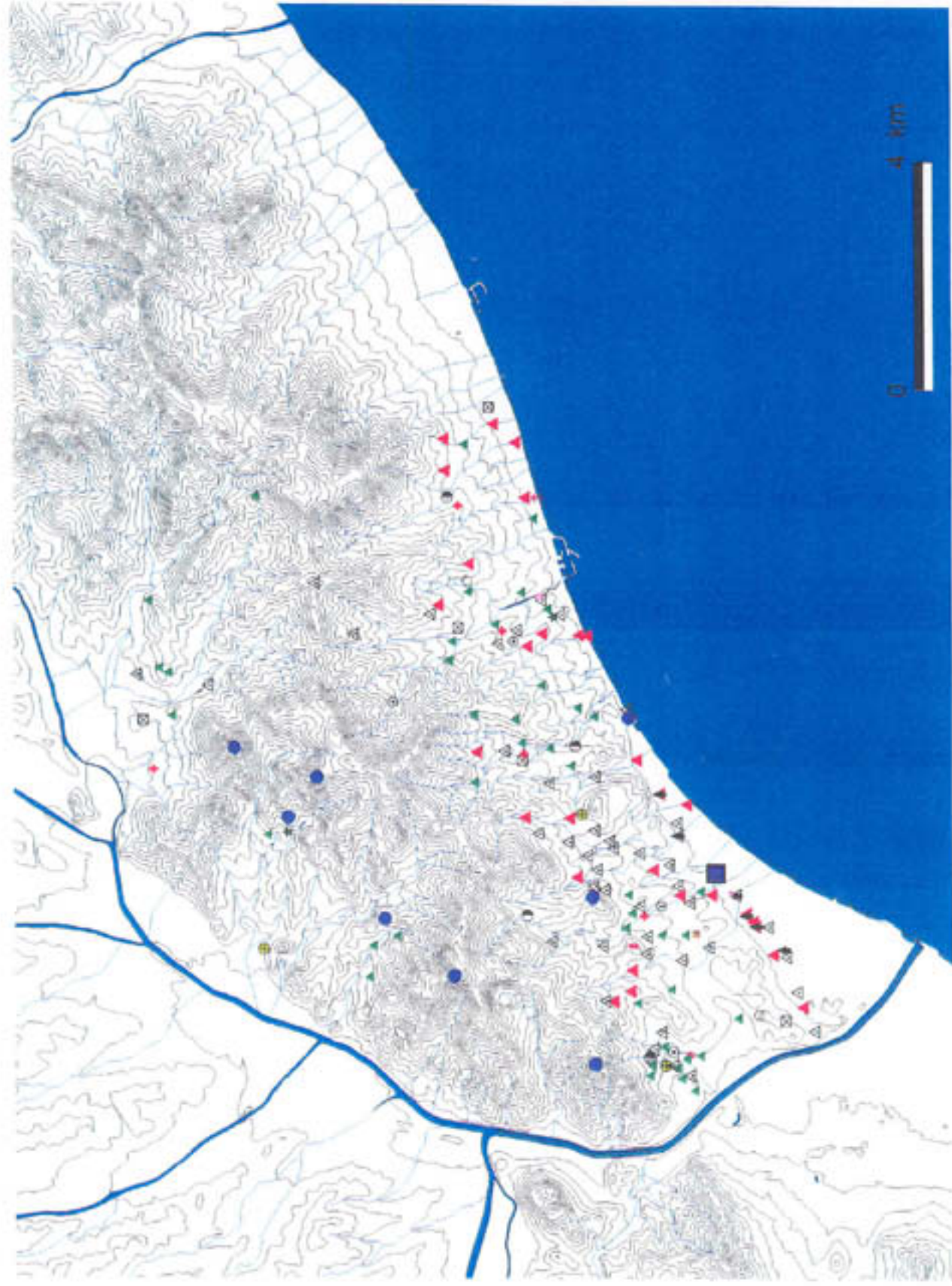
TERRITORI D'ILURO.
JACIMENTS.

MAPA 2

TERRITORI DE BAETULO. TIPOLOGIA DELS JACIMENTS

MAPA 3

TIPOLOGIA

ANC	BOB	CER	CIU	EIB/ERU	EIB	ERU	ESC	FOR	NEC	POB	SAN	SIT	TOM	TRS	VAR	VIA	VIL
⚡	○	▲	■	⊕	⊙	△	•	⊖	⊠	●	⚡	★	◆	⊙	⊠	⬇	▲